

รายงานผลการดำเนินงานโครงการ
โครงการคัดกรองวัณโรคเชิงรุกในชุมชน เครือข่ายบริการสุขภาพ
อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี
ปีงบประมาณ ๒๕๖๖

นางสาวศศิธร ไทรนนทรี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

บทสรุป

โครงการ คัดกรองวัณโรคเชิงรุกในชุมชน เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี
ปีงบประมาณ ๒๕๖๖

๑. หลักการและเหตุผล

วัณโรคเป็นโรคติดต่อที่เป็นปัญหาในระบบสาธารณสุขของประเทศไทย ซึ่งโรควัณโรคเกิดได้กับทุกอวัยวะของร่างกาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๐ เกิดที่ปอดและสามารถแพร่กระจายเชื้อได้ ส่วนวัณโรคนอกปอดมักพบ การแพร่กระจายเชื้อไปยังอวัยวะอื่น ๆ องค์การอนามัยโลกคาดการณ์ประมาณอัตราป่วยวัณโรครายใหม่ในประเทศไทย โดยใช้ผลการสำรวจความชุกวัณโรค พบว่า ในปี ๒๕๕๗ มีผู้ป่วยวัณโรครายใหม่ ๑๒๐,๐๐๐ ราย หรือคิดเป็น ๑๗๑ ต่อประชากรแสนคน (WHO, Global TB Report ๒๐๑๕) จากการสำรวจข้อมูลทะเบียนผู้ป่วยวัณโรคจากระบบเฝ้าระวังและแหล่งข้อมูลอื่น ๆ พบว่าปัจจัยการเกิดโรคมียหลายประการ เช่น ผู้สูงอายุ แรงงานข้ามชาติ ผู้ต้องขังในเรือนจำ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี และผู้ป่วยเบาหวาน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง

ดังนั้น โรงพยาบาลหนองขาหย่าง ได้ดำเนินการจัดทำคัดกรองวัณโรคเชิงรุกในชุมชน เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เพื่อค้นหาผู้ป่วยวัณโรครายใหม่และนำเข้าสู่ระบบการรักษาแต่เนิ่น ๆ โดยการค้นหาวัณโรคในกลุ่มประชากรที่เสี่ยงต่อโรควัณโรค และการค้นหาแบบเข้มข้นในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อวัณโรค ๗ กลุ่ม ได้แก่ ผู้สัมผัสผู้ป่วยวัณโรค, ผู้ติดเชื้อเอชไอวี, ผู้ป่วยที่ทำให้ภูมิคุ้มกันต่ำลง เช่นเบาหวาน A๑C มากกว่า หรือเท่ากับ ๗ , ผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ ๖๕ ปี ที่สูบบุหรี่หรือมีโรคร่วมปอดอุดกั้นเรื้อรัง ผู้ใช้สารเสพติด ติดสุราเรื้อรังและบุคลากรสาธารณสุข คัดกรองโดยการเอ็กซเรย์ ด้วยภาพถ่ายรังสีทรวงอกเชิงรุกในเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรคที่มีประสิทธิภาพ ค้นหาผู้ป่วยวัณโรคในกลุ่มเสี่ยงเข้าสู่ระบบการรักษา ที่รวดเร็ว ถูกต้อง และลดการแพร่กระจายเชื้อ

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อค้นหาผู้ป่วยวัณโรคเชิงรุก คัดกรองโดยการเอ็กซเรย์ด้วยภาพถ่ายรังสีทรวงอก
- ๒.๒ เพื่อให้ผู้ป่วยเข้าสู่ระบบการรักษาได้รวดเร็วขึ้น
- ๒.๓ เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อวัณโรค ๗ กลุ่ม ใน CUP หนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี ได้รับการคัดกรองวัณโรคและการรักษาตามมาตรฐานการดูแลผู้ป่วยวัณโรค

๓. เป้าหมาย

กลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อวัณโรค ๗ กลุ่ม ในเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอหนองขาหย่าง ๗ ตำบล
จำนวน ๑,๐๒๕ คน ดังนี้

- ๓.๑ ผู้สัมผัสผู้ป่วยวัณโรค จำนวน ๔๕ คน
- ๓.๒ ผู้ต้องขัง จำนวน ๐ คน, พระภิกษุ จำนวน ๖๘ คน ผู้สูงอายุ ๖๐-๖๔ ปี (ไม่มีโรคเรื้อรัง) จำนวน ๒๒๕ คน
- ๓.๓ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี จำนวน ๔๕ คน

/๓.๔ ผู้ป่วย...

- ๓.๔ ผู้ป่วยที่ทำให้ภูมิคุ้มกันต่ำลง เช่น เบาหวาน A๑C มากกว่า หรือเท่ากับ ๗
- ๓.๕ ผู้สูงอายุมากกว่าหรือเท่ากับ ๖๕ ปี ที่สูบบุหรี่หรือมีโรคร่วมปอดอุดกั้นเรื้อรัง
- ๓.๖ ผู้ใช้สารเสพติด ติดสุราเรื้อรัง
- ๓.๗ บุคลากรสาธารณสุข

๔. วิธีการดำเนินงาน

- ๔.๑ เสนอโครงการเพื่อขอรับงบประมาณ
- ๔.๒ ประชุมชี้แจง การดำเนินงานแก่ผู้รับผิดชอบงานวัดโรคเครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอหนองขาหย่าง
- ๔.๓ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องวัดโรค แจกแผ่นพับให้ความรู้ และการค้นหาคัดกรองวัดโรค
- ๔.๔ คัดกรองวัดโรคเชิงรุก โดยการเอ็กซเรย์ด้วยภาพถ่ายรังสีทรวงอกในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อวัดโรค ๗ กลุ่ม
- ๔.๕ สรุปผลการดำเนินงานคัดกรองวัดโรคเชิงรุกในชุมชน เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอหนองขาหย่าง

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๖

๖. สถานที่ดำเนินการ

โรงพยาบาลหนองขาหย่างและรพสต.เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอหนองขาหย่าง

๗. ผลการดำเนินการคัดกรอง

กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ๑,๐๒๖ คน
มีผู้มาคัดกรองตามโครงการ	จำนวน ๗๑๓ คน
ผู้เข้าข่ายต้องสงสัย	จำนวน ๒๘ คน

แจ้งผู้เข้าข่ายต้องสงสัยทั้ง ๒๘ คน พบแพทย์ และนัดหมายให้มาตรวจเสมหะเพิ่มเติม

การตรวจเสมหะเพิ่มเติมในกรณีผู้เข้าข่ายต้องสงสัย

จากการค้นหาเชิงลึกโดยการตรวจเสมหะเพิ่มเติมสำหรับผู้เข้าข่ายต้องสงสัย จำนวน ๒๘ คน พบว่าเป็นผู้ป่วยวัณโรค จำนวน ๓ คน จึงได้ทำการลงทะเบียนเข้ารับการรักษาวัณโรค ควบคุมการกินยาอย่างใกล้ชิด โดยอสม. ญาติ และจนท.

สำหรับผู้เข้าข่ายต้องสงสัย จำนวน ๒๕ คน

สถานบริการ	จำนวนตรวจ	ผลผิดปกติ	ปอด	หัวใจ	กระดูก	วินิจฉัยปอด
หนองขาหย่าง	147	9	6	3	0	1 นอกปอด
หนองไผ่	153	3	3	0	0	เก่า 2/ ติดตาม 1
ดอนกลอย	57	1	0	0	1	0
ห้วยรอบ	33	1	0	0	1	0
ท่าโพ	88	1	1	0	0	ติดตาม 1
หลุมเข้า	105	8	3	4	1	ติดตามพบทั้งผิด 3
ดงขวาง	130	2	1	1	0	refer 1 รพ.อน
รวม	713	25	14	8	3	

ผลการคัดกรองวัณโรคในประชากรกลุ่มเสี่ยง ระดับจังหวัด

CUP	ประชากรเป้าหมาย (คน)	ผลการคัดกรอง (CXR) (คน)	ร้อยละผลการคัดกรอง (CXR) (มากกว่าร้อยละ 90)
เมืองอุทัยธานี	6,267	1,454	23.20
ทัพทัน	4,389	2,939	66.96
สว่างอารมณ์	2,609	1,682	64.46
หนองฉาง	5,986	863	14.41
หนองขาหย่าง	1,433	788	54.98
บ้านไร่	4,625	2,022	43.71
ลานสัก	4,489	759	16.91
ห้วยคต	1,626	831	51.11
รวม	31,422	11,338	36.08

การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่เป็นประจำทุกปี

เพื่อเป็นการเฝ้าระวังและให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่เห็นควรแจ้งให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่งประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชน

ค้นหาเพิ่มเติมสำหรับผู้ที่ไม่สามารถรับบริการตามวันเวลาของโครงการ

ตามเป้าหมายของโครงการคัดกรองฯ จำนวน ๑,๐๒๖ คน มารับบริการ ในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ จำนวน ๗๑๓ คน เหลือจำนวน ๓๑๓ คน แจ้งให้ อสม.ประสานส่วนที่เหลือให้ดำเนินการเข้ามารับบริการคัดกรองได้ที่โรงพยาบาลหนองขาหย่าง ภายในวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ เพื่อให้การคัดกรองบรรลุตามเป้าหมายของโครงการ

๘. งบประมาณ

จากงบประมาณเงินบำรุงโรงพยาบาลหนองขาหย่าง เป็นเงินทั้งสิ้น ๖๖,๖๙๐ บาท (หกหมื่นหกพันหก ร้อย เก้าสิบบาทถ้วน) รายละเอียด ดังนี้

เบิกจ่ายการค้นหาคัดกรองวัณโรค ค่าจ้างเหมารถเอกซเรย์ปอดพร้อมอ่านฟิล์ม (CXR screening) คัดกรองเชิงรุกในกลุ่มประชากร กลุ่มเสี่ยง ๗ กลุ่ม จำนวน ๗๑๓ คน ๆ ละ ๖๕ บาท เป็นเงิน ๔๖,๓๔๕ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. กลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อวัณโรค ๗ กลุ่ม ใน เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอหนองขาหย่าง ได้รับการคัดกรองวัณโรคเชิงรุก และเข้าสู่ระบบการรักษาได้ทันที่

๒. ลดอัตราป่วย อัตราตาย และลดการแพร่กระจายเชื้อ

๑๐. ตัวชี้วัดความสำเร็จโครงการ

ตัวชี้วัด	ผลการดำเนินการ
๑๐.๑ กลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อวัณโรค ๗ กลุ่ม ใน เครือข่ายบริการสุขภาพอำเภอหนองขาหย่าง ได้รับการคัดกรองวัณโรคเชิงรุก ร้อยละ ๙๐	กลุ่มเป้าหมาย ๑,๐๒๖ คน คัดกรอง ๗๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๐
๑๐.๒ อัตราความสำเร็จการรักษาวัณโรครายใหม่ และกลับเป็นซ้ำ ร้อยละ ๘๘	ผู้ป่วยวัณโรค ๓ คน ได้รับการรักษา ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐
๑๐.๓ ผู้ป่วยรับการวินิจฉัยและรักษาตามมาตรฐาน การดูแลและรักษาวัณโรค ร้อยละ ๑๐๐	ผู้ป่วยวัณโรค ๓ คน ได้รับการวินิจฉัยและรักษา ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐